

01:56 :שעון ישראל -- יום שישי ג' בסיון תשס"ח, 6.6.2008

חפש : _____

הארץ Online חדשות | חדשות חדרות גלריה ספורט ספרים קפטן אינטרנט מהדורת הדפוס ארכיון זירת התיירות קניות

מחיר ההתנחלויות רוח יש"ע / מוסף תרבות חזרה לרוח יש"ע ראשי

עדכון אחרון - 23/09/03 14:06

רוק

לעשות אהבה עם בורא עולם

מאות נערי גבעות ופריקים מההתנחלויות הגיעו לפני כחודש לפסטיבל "לילה בהרי חברון" כדי להתחבר להשמ דרך הרוק היהודי והשאטה ולמרוד ביהדות הפלסטיק של ההורים

מאת יאיר אטינגר

תצלום: אלנס ליבק

"אה-אה-אההי, חת-שתיים". הכל נראה תקין: מערכת הסאונד כוונה, השמש עמדה לשקוע בגוון עז מול הבמה, ובתווך החלו להתמקם מאות צעירים וצעירות: הם מכאן, הם מכאן. באמצע הקיץ ולפני סוף ההודנה, זו הייתה הזדמנות מושלמת לחגוג רוק גיטרה, תשובה הולמת ל"לילה בהרי חברון" שהיה לילה לפני כן. ולמרות העילה לפסטיבל "לילה בהרי חברון" - יום השנה לרצח החייל אלעזר ליבוביץ צומת ז'ף, למרגלות הגבעה - אף אחד לא בא למופע רוק כדי לדבר על המציאות.

רק שסמוך לתחילת המופע משהו איים לקלקל. "שמעתם?" רחשו מפה לאוזן, "סלע נעצר". המעצר - לפחות כמו עצם החשד שסלע תור, תושב חברון בן 22, השתתף ברצח פלשתינאים - הלם בנוכחים. העצור, גיטריסט וזמר חובב בינתיים, הוא אחיו של יהושפט תור מחוות מעון ושל הזמר סיני תור, שכאן ציפו להופעתו בשיא הערב. אחד המפיקים, צמוד לטלפון, הרגיע: "סיני מגיע, סיני מגיע".

פסטיבל "לילה בהרי חברון", אוגוסט 2003, למטה: הזמר סיני תור. בטקסטים של "מוסיקה יהודית מקורית" מותר להגיד "אני" והריקוד מול הבמה הוא אינדיבידואלי

עדי רן, שגריר ברסלב בעולם הרוק ולהיפך, אהוד על קהל מגוון ומופיע בכל מקום. לפני חודש וחצי הוא לא הופתע למצוא אקסטזה למרגלות הבמה בצומת ז'ף, שעליה הופיעו גם סיני תור, להקת המדרגות ושיבי קלר. "הרבה מתנחלים פריקים יש בסצנה של הרוק", הוא אמר. "מדברים עליהם בהקשר פוליטי, אבל כשאתה יוצא לשטח זה זורק אותך למקום אחר. הם חיים כמו ביטניקים, רק עם פיאות ארוכות וציציות. תסתכל על האנשים, על ההרים, אני מזיל ריר רק מהאפשרות לעשות פה התבודדות". דבריו מתיישים עם כמה תכונות בולטות של המוסיקה שינגנו הוא והאמנים האחרים: רוק רוחני אופטימי, חף מרמז לטקסט פוליטי.

פינחס יאמין, שדרן מוסיקה בערוץ 7, מוצא בכל זאת קשר בין הטעם המוסיקלי לטעם הפוליטי של רוב האמנים הפופולריים בהתנחלויות וקהלם הפריקי, שחלקו מתגורר על הגבעות. "זו מוסיקה מונוטונית, ניגון פשוט, גיטרה של שני אקורדים, דרבוקה, בלי יותר מדי תחכום", אמר יאמין. "זה העניין: לחיות לפי מה שיש - שני גדיים, שני עזים, חתיכת לחם, לקטוף זעתר בהרים, להתלבש פשוט. הרעיון הוא לנקות כל גירוי מלאכותי. אצל אנשים כאלה האמת יותר בוערת, ולכן גם יותר קיצונית מאשר אצל מי שחי בתל אביב ושומע פופ תל אביבי. זה לא מקרה שזאת המוסיקה של נוער הגבעות".

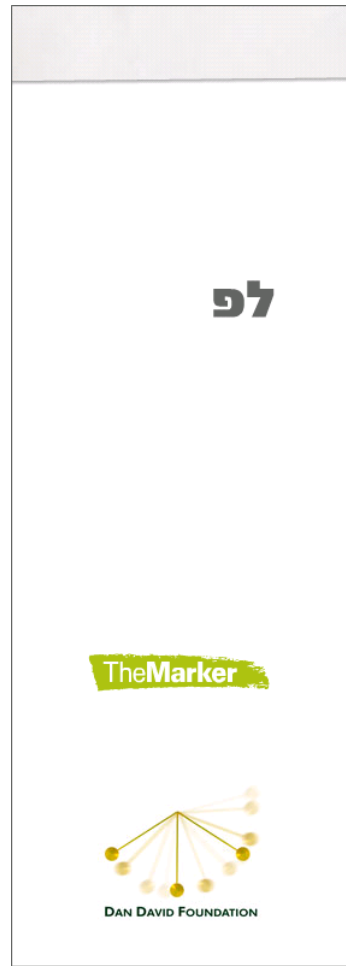
חולצות רקומות ולוגים

לאורך הדרך לפסטיבל רוק בהרי חברון, בין העיירה הפלשתינית יאטה להתנחלות מעלה חבר, הציב צה"ל מחסומים חגיגיים. בצדי הכביש הוצבו דגלי המועצה האזורית הר חברון, שפרשה חסות על האירוע. על הגבעה נשכחו כל הזוטות ופינו מקום לתמייה אם הקהל, צעירים וצעירות, רובם רווקים בני 15-25, זכה בעיזבון של יוצרי הסרט "שיער". הנערות עלו לגבעה בשיער ארוך, בשמלות או חצאיות מבד פרחוני ואזורי הגולשות מטה עד קו העשב, לפעמים מעל מכנסי ג'ינס או שרואל. המראה הפרקטי הישן, חצאית ג'ינס וטי שירט, נרמס גם על ידי חולצות רקומות, צעופים צבעוניים, לוגים, אבני חן תלניות על רצועות עור. מעניין מה חשב בעניין הרב דב ליאור מקרית ארבע, שבא לשאת נאום קצר לפני ההופעה.

גם הצעירים, שרבים מהם נשאו על הכתף גיטרה או עוזי, באו לבושים ברישול מסוגנן. חלקם התעטפו בפונצ'ו רקום. אחרים גילו שגם ציצית מעל הטריקו יכולה לשמש פריט אופנתי, מין צעיף יהודי לגבר, אם משליכים את חלקה הקדמי סביב הצוואר.

רבים מהצעירים הללו, החיים במאחזים או בהתנחלויות, רוחשים איבה ממשית למסד הישראלי ובתוכו לדרו ההורים, מקימי גוש אמונים. לדעתם, מייסדי ההתנחלויות הפקירו אותם. אלה שעלו לסבסטיה וניסו לחנך שאין ערך נעלה מהתיישבות ממזרח לקו הירוק נתפשים כעת כמגזר שפוף של עסקנים, המסתררים בוולות נוחות ביישובים בורגניים, מוקפי גדרות.

"הציבור ביש"ע התרגל לאכול חרא", אמר כמעט צעיר בן 19 שהדהד רק בשמו הפרטי, אברהם, במלרע. "בשלוש השנים האחרונות הרגו פה אנשים כמו זבובים. היו שבועות שהייתי הולך להלוויה כל יום. המתנחלים נטבחים, הולכים להלוויות

מודעות 16

[no url/referrer]

כרטיס האשראי Active

עד 30,000 ש"ח הלוואה וההחזר בקצב שלך - אתה מחליט מה ומתי לשלם!

www.cal-online.co.il

רשת מלונות ישראל

5% הנחה למזמינים דרך האתר חופשה חלומית ברשת מלונות ישראל

www.isrotel.co.il

קידום אתרים, שיווק במנועי חיפוש

טכנולוגית ושירותים לקידום אתרים במנועי חיפוש בכלל, גוגל בפרט ועוד

www.agent.co.il

פרסם מודעתך כאן

נטו - מנוע חיפוש לפרסום ממוקד. שלם רק עבור קליקים על מילים שבהצטרף

www.neto.co.il

פרסם כאן!

ובוכים. אנחנו לא מוכנים לקבל את זה".

לפני חמש שנים נטש את בית הספר ובית הוריו. הוא מתגורר במאחז בשומרון. על תולדות העפר שמעל צומת זיף סיפר שהמאחזים, המוסיקה, הלבוש וגם הסמים "שקיימים בסצינה" - הכל חלק מ"מרד". מרד בהורים, ש"לא מוכנים לקבל החלטה אמיצה, זה לא רק הם, זה כל המדינה". הוא לא תומך ב"התנגדות אקטיווית", כמו זו שאולי הפעילה המחותרת היהודית החדשה. הוא רק רוצה "שהציבור ביש"ע ישבור את הכלים", ש"ישראל תנהג בערבים" כמו שכתוב בתנ"ך.

אבל אברהם, שבעצמו פורט על גיטרה, אוהב שירי אהבה. אין טעם לחפש שנהא מבעבעת במוסיקה האהובה עליו ועל חבריו. למעשה, השירים שהם שרים ורוקדים הרבה פחות מגויסים ופוליטיים מהמנוני "ייבנה המקדש" שדור ההורים שר בגרון ניחר. יש בוודאי מסרים פוליטיים במוסיקה של ירמיהו מיצהר, ובטח בזו של דב שורין שהוציא לאחרונה את הדיסק "נקמה". השיר "זכרני נא" מתוכו, שמלותו מספר שופטים (על רקע תרועת חצוצרות הוא שר "ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתיים", כדברי שמשון), הוא שלאגר אמיתי בגבעות ובחברון. כעת קיבל חשיפה מחוץ לחוגי המתנחלים, בזכות ביצוע מחודש של הרכב חתונות ידוע.

אבל זה מיעוט קטן, לא מייצג. רוב הטקסטים של השירים, שחלק ניכר מהם אכן לקוחים מהתנ"ך, עוסקים בכמיהה לקשר חווייתי, להתחברות עם בורא עולם. "אנחנו רוצים כבר לשמוע את קולך", שר קלר. תור הלחין את "דרשתי קרבתי בכל לבי קראתיך" של רבי יהודה הלוי והפך אותו ללהיט. להקת המדרגות שרה "אני שומע בתוכי את הלב קורא / להמשיך וללכת עד שאגלה / חסדי שמים בהרים". המסר הפוליטי ביותר מפליג למשאלות לב על גאולה ואחדות ישראל.

"פה זה התיקון" של פ'ס' אנד לאב': שלום בעם ישראל ואהבת הקדוש ברוך הוא, אמר נער בקהל וסיני תור שר "הייתי רוצה לחבק אותך, הייתי רוצה לתת לך מתנה". גם האח שנעצר (ושוחרר מאז), סלע תור, אמר חברו פינחס יאמין, מנגן שירי אהבה לקדוש ברוך הוא, "שירים למלווה מלכה".

יותר תפילה משירה

לא קל לחלץ שיחה מנומקת, שיחה בכלל, עם אמנים וקהל בקהילה שהיא בעת ובעונה אחת קנאית ורוחנית כל כך. או כפי שהסביר סיני תור: "אחי, אני עושה מה שהמלך אומר. אם המלך אומר לי לדבר עם עיתונאי, אני מדבר". המלך שתק, אבל מעריצה אחת צעירה התרצתה והסבירה, "מבחינתנו אנחנו לא חיים חיים פוליטיים. אנחנו לא צריכים להגיד ולשיר כל הזמן 'ארץ ישראל שלנו', כי זאת האמת, לא פוליטיקה".

אמונה באלוהים, לעומת זאת, גוררת כל צעיר דתי, בעדי עד ובכרמיאל, לקונפליקט עז. "אנחנו הדוסיים", ממשכה הצעירה, תושבת היישוב היהודי בחברון, "בחים שלנו יש מטרה אחת - להתחבר להשם בורא עולם. יש המון דרכים לעשות את זה, ואצלנו המוסיקה היא דרך. זה יותר תפילה משירה".

הדרך הזאת עוברת במנעד רחב של עיבודים וכלים: גיטרה פסיכדלית בנוסח גרייטפול-דד, לצד סיטאר וסאז מהמזרח הרחוק וגם עוד ודרבוקה. אולי ההוציא את עדי רן המכסח בגיטרות, ולהקת רוק כבד עם השם המופלא "חיות הקודש", הם מנגינים רוק גיטרות מעודן, לא נשכני ולא מהוקצע, שניים-שלושה אקורדים ומשפט מוסיקלי החוזר על עצמו עוד ועוד.

מאחורי כל זה, סבור העיתונאי ג'קי לוי, עומד איש אחד: הרב המנוח שלמה קרליבך, הבוב דילן, האב המייסד הנערץ של תנועה מוסיקלית חדשה יחסית בישראל, שרבים רואים בה מהפכה ורנסנס. "זה הרב היחיד בהיסטוריה שהמורשת שלו היא מוסיקלית", אומר לוי. "לא פירוש, לא ספרי הלכה. הוא השאיר לחנים, והמסר שיש בלחנים האלה הוא חופש ואמת רגשית. אם אתה מחבר את זה להופעה החיצונית, לתספורות, אתה מקבל תופעה סיקטיזית".

בחיו, בעוד הממסד השמרני הוקיע אותו כאנרכיסט, קרליבך הספיק לייבא מארצות הברית לישראל תבשיל חם של חסידות מתחדשת עם סיקטיז. הרעיון - יהדות המתבססת יותר על חוויה רוחנית ופחות על הלכה, למדנות ופוליטיקה, יהדות של עיגולים ולא של זוויות - הוליד קהילה מוסיקלית במבוא מודיעים (בתחומי הקו הירוק) וכמה הרכבים מוסיקליים.

רק לאחר מותו, לפני תשע שנים, טילטל הרב קרליבך את כל החברה הדתית. עדות לכך הם עשרות "מנייני קרליבך" שצצו בכל הארץ ושרים מניגוניו, גם בישיבות הסדר שמרניות שנכנעו לטעם התלמידים. במקביל התבססה תנועה מוסיקלית הידועה כ"מוסיקה יהודית מקורית" (או מ"ם, שהוא גם שמה של הוצאת תקליטים המתמחה בתחום).

השינוי בא לביטוי בטקסטים, בלחנים ובמקצבים, בעמידה על הבמה, בקשר בין האמן לקהל. לאט לאט צמחה אופנה חדשה בכל הציבור הדתי. בטקסטים של מ"ם מותר להגיד "אני" והריקוד מול הבמה הוא אינדיבידואלי. "נוער דתי תמיד היה מגזר בהתבררות מתמדת, שלב בדרך לחופה ומעשים טובים", מעיר לוי, "עכשיו יש, לראשונה, נוער דתי שרוצה תרבות של נוער".

בתופעה הזאת שותפים עשרות אמנים, מיעוטם חברים חילונים בהרכבים מעורבים, כמעט כולם גברים. עקבות הפולק האמריקאי ניכרים אצל קרליבך וממשיכיו, כמו רבע לשבע ואהרן רזאל, אבל משם נמשכים חוטים גם להיפ הופ יהודי ורגאיי יהודי (כמו של הלהקה המצוינת שבטי ישראל). מוסיקת עולם יהודית אפשר לשמוע אצל להקת הלויים, המשלבת מגוון כלים הודיים. מוסיקה יהודית עם עקבות ערביים יש אצל קלר, המלווה בעוד ודרבוקה.

קפיצה פסיכדלית

לזרם הזה משתייכים עשרות אמנים האהודים על צעירים דתיים ממגזרים מגוונים, שמרניים וליברליים. אבל האגף האלטרנטיבי, שעמו נמנים רזאל, תור, קלר, רן, המדרגות והלוויים, לקח את מורשת קרליבך הרחוק אל גבעות יהודה ושומרון. שם הוא עולה כפורח, לצד משנתו של רבי נחמן מברסלב.

"אין פה רוק קיצי כמו של דני סנדרסון עם 'רק אני והגלשן'", אומר לוי, "אלא רוק שהולך לכיוונים פסיכדליים. הם קפצו ישר לג'ורג' הריסון עם הליווי של הסיטאר, לזמר הנווד של דילן. הקטע הוא ללכת עם גיטרה על הגב ולחיות חיים פרימיטיביים". "המוסיקה חוצה גבולות, היא מעל המחלוקות", אומר יאמין. אבל "דרבוקה וחליל הם לא כלים ערביים. אברהם אבינו ומרים הנביאה ניגנו בהם, הם שייכים לתרבות הארץ ישראלית. ייאמר לזכות הערבים שהם שמרו על אותנטיות שאנחנו התרחקנו ממנה כשהתרחקנו מארץ ישראל. עכשיו חוזרים לשרשיות

שהיתה שלנו".

אצל מתנחלי המאחזים והפריקים בהתנחלויות ("לא כל מי שאוהב כיפה גדולה ופאייס הוא נער גבעות", מבהיר אברהם) המורשת של קרליבך ושנות השישים מתיישבת היטב עם המרד הספציפי שיצאו למרוד. במידה רבה היא מעצבת אותו. להוציא שני נכסי צאן ברזל, אהבה חופשית ופציפזם, יש לא מעט דמיון בין נערי המאחזים לילדי הפרחים: בנים לדור הביי-בוס, סולדים מהממשלה, מהחומרנות ומהבורגנות של הוריהם, מתרחקים מלמדנות ואורבניות, נוהים אחר טבע, רוחניות וחופש (ממערכת החינוך ולעתים גם מדרישות הלכתיות מחמירות); רבים מהם גם לא יזדקקו למגדיר צמחים כדי לזהות שתיל של קנביס.

הפריקים בהתנחלויות, סבור לוי, "מקבלים השראה רוחנית מקרליבך והשראה נפשית מהשאכטה. אבל מכיוון שמדובר באנשים לא פוליטיים, הם לא מבחינים בקו הירוק, כשהם מחוששים, הם גם לא יראו מחסום. הם חיים את האפשרות לגור במאחז, שזה מחנה ריינו או בומבמלה, כך שזה לא משנה אם זה מאחז בשומרון, בנחלאות, בצפת, בראש פינה או בפרדס חנה".

אלא שבניגוד לראש פינה וצפת, במאחזים ובהתנחלויות הא-פוליטי נהפך מעצמו לפוליטי וגם פסקול של שירי אהבה חורג בקלות רבה מסתם בומבמלה. מבחוח יש תחושה שדווקא הפסקול האופטימי והמפויס מבליט את הסוריאליזם של כל הבומבמלה הזאת. למשל אברהם, נער רוק עם פיאות מתברדות, כולו בן 19, שסיפר שבמגירה שלו יש צוואה שכתב. הוא לא הסכים להסגיר את תוכנה, אבל אמר שהוא מוכן לאפשרות שיהרג. או אלעזר ליבוביץ, שרצח בגיל 22 ולזכרו הפיקו מופע רוק, הוציא דיסק בשם "שירים שאלעזר אהב" וערכו סרט וידיאו קצר. את הסרט התכוונו להקרין בהפסקה, אבל בשיא המופע של עדין, כן, כשהשיר "יש רק הקדוש ברוך הוא" העיף את הקהל לשמים, מישהו מהמארגנים ניסה את המקרן. הזמר ורוב הנוכחים לא שמו לב לתמונות מהלוויה, שהתרוצצו מעליהם על יריעה לבנה. גם לא לקולות שהשתרגו לרגע בגיטרות. ואז, בסרט, נראה צעיר אחד שציטט בצווחה מצמררת מהצוואה שהשאיר המנוח. "מי שלא נשבע על הארון שלי לנקמה שלא יבוא להלוויה", צרח.

חזור ↩ | הדפס 🖨 | שלח כתבה ✉ | חזור לדף הבית 🏠

ספורט Online | גלריה Online | ספרים Online | חדשות Online

תקנון האתר | תמיכה ושירות | איכות הארץ | המהדורה המודפסת - עמוד ראשון | דף הבית
מדריך עכבר העיר | סרטים | קולנוע | מסעדות | מתכונים | הופעות | פעילויות ילדים | הצגות | לילה | מסכות | מדריך עכבר העיר - סרטים | לילה | מסעדות | הצגות | ילדים
מסעדות | דגים | פירות | ים | בשר | סושי | מסעדות שף | מסעדה צרפתית

לוח העיבר | דחשים | דחשים היטיק | גדל | פרויקטים חדשים | רכב | בעלי מקצוע | קמתן | מזגין אוטו | מבחני רכב

Jewish Newspaper | Israeli News | Israel News

עכבר העיר | הסדרות החמות | הישרדות | ארץ נהדרת | גרין | הדוגמניות 3 | אבודים | אמריקן איידול | כוכב נולד 6

שירה על הדרך - פרויקט שירה בתל אביב | קייטנות לילדים | חופש הגדול קיץ 2008

מקומות מומלצים לאכול בירושלים | פסטיבל ישראל - כל האירועים | פסטיבל ישראל - הצגות מופעים | פסטיבל ישראל - הצגות ילדים ופעילויות

Shops Israel | Tourist attractions Israel | Restaurants Israel | Hotels Israel | Travel to Israel with Haaretz

שבוע הספר ברחבי הארץ | מה קונים לילדים בשבוע הספר

20 | מתכונים לשבועות | שבועות במסעדות - ספיישלים ודילים מיוחדים | שבועות 2008 - כל האירועים והתנגות | שבועות 2008 - טיולים בכל רחבי הארץ | שבועות 2008 - טיולים, טיולי מים | שבועות 2008 - בילוי משפחתי במשק חקלאי | שבועות 2008 - קטף תגלית

כל הזכויות שמורות, "הארץ" © Haaretz